Nº. 285. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Zondag en Maandag 30 November en 1 December.

BEKENDMAKING.

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE *NOORD-BRABAND* in aanmerking nemende, dat in art. 13 van derzelver ordonnantie van den 2 September jl., lett. HH., (*Provinciaal Blad* Nº. 116), betrekkelijk den Herijk der Lengtematen, Inhoudsmaten en Gewigten, een abuis is ingeslopen, als wordende daarbij gezegd, » dat elk die *na den 30 dezer maand*, in den Handel Lengtematen, Inhoudsmaten, Vochtmaten of Gewigten mogt gebruiken, welke van het merkteeken der Herijking niet zijn voorzien, zal geacht worden zich van ongeoorloofde Maten en Gewigten te bedienen, en daardoor vervallen in de boeten en penaliteiten bij de Wetten tegen het gebruik van zoodanige Maten en Gewigten vastgesteld, enz.," terwijl bij art. 1 der gezegde ordonnantie is bepaald, dat de bedoelde Herijking eerst *op den 15 December aanstaande*, moet zijn afgeloopen.

Hebben dien ten gevolge goedgevonden en verstaan, te brengen ter kennis van een ieder die zulks zoude mogen aangaan, dat de bij voorschreve art. 13 bedoelde termijn eerst *na den 15 December aanstaande*, zal zijn verschenen, en dat derhalve het bij voorschreve artikel vastgestelde, eerst *na dien dag* van toepassing kan worden geacht.

De tegenwoordige bekendmaking zal worden gedrukt, afgekondigd en aangeplakt binnen alle Steden en Gemeenten dezer Provincie, op alle plaatsen waar zulks te doen gebruikelijk is, en in de binnen deze Provincie uitgegeven wordende Nieuwspapieren worden geinsereed; zullende een genoegzaam getal exemplaren van dezelve worden gezonden aan de regtbanken en de ambtenaren van het publiek Ministerie, bij dezelve fungerende; alsmede aan den Heer Prokureur-Krimineel en den Heer Majoor, Kommandant der Koninklijke Marechaussée binnen deze Provincie, ten einde respectivelijk te strekken tot informatie en narigt.

's HERTOGENBOSCH, den 25sten November 1834.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
Bon. VAN DEN BOGAERDE.
Ter ordonnantie van dezelven,
F. X. VERHEYEN.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De zitting der belgische afgevaardigden van gisteren, waarin men beraadslaagd heeft over de attributien van het collegie van burgemeester en schepenen, in de wet op de gemeentebesturen, heeft niets van belang opgeleverd.

— De *Courrier Belge* over het nieuwe engelsche ministerie uitweidende, besluit zijne redenering met de volgende aanmerking: » Overigens veronderstellen wij wel, dat ons gouvernement, zoolang het ministerie *Wellington* aanblijft, de hervatting der onderhandelingen te Londen voor de vereffening der hollandsch-belgische aangelegenheden niet zal wagen. Het is thans meer dan ooit zaak in het *status quo* te blijven, en, steeds op onze hoede zijnde, een nieuwen triomf van de liberale opinie, in Engeland af te wachten."

— Volgens den *Belge* zal de heer *Eduard Smits*, chef der afdeeling van koophandel op het bureau van de binnenlandsche zaken te Brussel, met eene zending van het belgisch bewind, eerlang naar den Levant vertrekken, om aldaar, zoo mogelijk, handel-relatien aan te knoopen en debouchés voor Belgie te bezorgen. Gelijk men weet is eene proeve in denzelfden geest, onlangs met een vaartuig naar Algiers gedaan, ten eenemale mislukt.

— Uit Luik schrijft men, dat zich een der hoofdambtenaren van het fransche departement van koophandel tegenwoordig aldaar bevindt, ten einde inlichtingen wegens de belgische nijverheid in te winnen. Verscheidene fabrieken had hij reeds bezocht.

— Onlangs hielden de belgische papieren eene opgave van de standplaatsen der onderscheidene wapenkorpsen van de belgische troepen; thans geven zij op de standplaatsen der hoofdkwartieren en der bevelhebbers; deze zijn als volgt:

Voorhoede-brigade. — Hoofdkwartier te Luik; bevelhebber: de brigade-generaal *Magnan*.

Eerste divisie. — Provisionele bevelhebber: de generaal *Brias*; hoofdkwartier te Leuven; 1e brigade: de generaal *Denarp*, te Leuven; 2e brigade: provisioneel bevelhebber: de kolonel *Hardy*, te Namen; brigade kavallerie: provisioneel bevelhebber: de kolonel *Spdey*, te Leuven.

Tweede divisie. — Bevelhebber: de divisiegeneraal *Goethals*; hoofdkwartier Mechelen; 1e brigade: de generaal *van den Broeck*, te Antwerpen; 2e brigade: de generaal *l'Olivier*, te Mechelen; brigade kavallerie: de generaal *Marneffe*, te Mechelen.

Derde divisie. — Bevelhebber: de generaal *Duvivier*; hoofdkwartier te Mons; 1e brigade: de generaal *Gerard*, te Gent; 2e brigade: de generaal *Malherbe*, te Doornik; reserve kavallerie, te Doornik.

De brigade-generaals *Moltzberge* en *de Mahieux*, beide op disponibiliteit, zijn op pensioen gesteld geworden.

— Den 25sten dezer is lord *Wellesley* met zijn gevolg uit Duitschland, te Luik gekomen en den volgenden dag van daar naar Brussel vertrokken.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg 97⅝; Nap. 89; Sp. perpet. 44¾; 3 pCt. 27; Braz. 78.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 26sten November.

De verkiezingen voor den departementalen raad zijn gisteren niet geheel afgeloopen. Van de vier-en-veertig leden werden er zes-en-twintig benoemd; tot aanvulling der overige plaatsen was er geene beslissende meerderheid. Men wil dat over het geheel de keuzen in eenen gematigden zin zijn uitgevallen, ofschoon ook hier en daar de kandidaten, die gerekend worden tot de liberale oppositie te behooren, vrij veel ondersteuning vonden. In een der arrondissementen werd de heer *Arago* benoemd; in een ander bekwam de heer *Laffitte* nagenoeg de meerderheid.

In de zitting van het hof der pairs van gisteren werd de lezing van het rapport van den heer *Girod de l'Ain* voortgezet. Volgens den *Messager* betrof het den opstand van Lyon, die tot in de kleinste bijzonderheden werd omschreven. Het is opmerkelijk dat de commissie onder de ingezetenen der stad slechts 62 deelnemers heeft gevonden, terwijl alle de overige vreemdelingen, veelal Polen, Italiaansche of andere uitgewekenen waren.

— Men wil heden dat lord *Granville* ten stelligste zijn ontslag heeft gevraagd. Vreezende dat de heer *de Talleyrand* in zijne weigering mogt volharden, moet men de HH. *de Broglie* en *Molé* het gezantschap te Londen hebben aangeboden, dat echter door beide is afgewezen. Ter dezer gelegenheid vindt men in de dagbladen een zoogenaamd afschrift van den brief, welken de hertog *van Wellington* in het jaar 1830, aan de heer *Molé* als minister van buitenlandsche zaken deed toekomen, in antwoord op de mededeeling, dat het Fransch bestuur door de Julij-omwenteling in andere handen was overgegaan. De toon van dit schrijven is buitengemeen koel, verklarende de hertog dat het tot de beginselen van het Engelsch kabinet behoort, gebeurtenissen, die in hare gevolgen eenige duurzaamheid voorspellen, als volbragte daadzaken aan te nemen, en dat men uit dien hoofde de wederzijdsche betrekkingen verlangt levendig te houden.

— Men wil dat er heden depeches uit Madrid zijn ontvangen, volgens welke het Spaansche gouvernement, met het huis van *Hardouin en Ricardo* eene leening zoude hebben gesloten, doch op niet voordeelige voorwaarden. Nog liep het gerucht, dat de staatkunde van het Engelsch kabinet ten aanzien van Spanje welligt binnen kort belangrijk zoude gewijzigd worden. Het een en ander heeft den prijs der fondsen gedrukt.

— Heden (26 *November*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 105,30; op tijd 105,45; 3 pCt. kont. 77; op tijd 77,10; Nap. renten 95 kont.; 94,95 op tijd; Sp. perpet. 5 pCt. 43½; 3 pCt. 27; Cortes 39½.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 29sten November.

De *Staats-Courant* bevat heden het ontwerp van wet, houdende herziening van de wet van 18 april 1827, op de organisatie der regterlijke magt, met daarbij gevoegde memorie van toelichting, zoo als dit een en ander in de jongste zitting der Tweede Kamer van de Staten-Generaal werd overgelegd. Het blijkt uit gedachte stukken, dat de tegenwoordige voordragt van de vroegere bepalingen hoofdzakelijk in de volgende hoofdpunten verschilt:

1º, is men wel getrouw gebleven aan het aangenomen beginsel, dat er in elke provincie een hof zal worden gevestigd, doch heeft men vermeend, gebruik makende van het vermogen, bij art. 182 der grondwet aan den wetgever toegekend, de provincie Drenthe onder het hof van Groningen te kunnen plaatsen. Deze beschikking staat in verband met het gering aantal inwoners der genoemde provincie en hare tegenwoordige vereeniging met Groningen, voor zoo veel de uitoefening der regtsmagt in cas crimineel betreft; 2º, heeft men in alle de hoofdplaatsen der provincien afzonderlijke arrondissements-regtbanken ingesteld, en alzoo afgescheiden de regtsmagt, welke, bij de wet van 18 april 1827, aan de zes jongste raadsheeren van het hof was opgedragen, daar, tijdens de beraadslagingen over die wet, voorschreven bepaling veel tegenstand bij de Staten-Generaal heeft gevonden, en niet zonder grond de zwarigheden zijn aangeduid, welke uit de vereeniging van regtsmagt kunnen voortvloeijen; — en 3º, is men van het beginsel terug gekomen, om, in correctionele zaken en in geval van politie-overtredingen, bij arrest te doen wijzen, zoo als de wet van

18 april 1827 zulks voorschreef; waaromtrent men aanmerkt, dat, hoezeer in den tijd voor dat beginsel gewigtige redenen waren aangevoerd, men aan den anderen kant niet kan ontveinzen, dat de door vele leden geuitte tegenovergestelde meening rijpe overweging verdiende, en heeft zulks geleid tot het stelsel, bij het ontwerp aangenomen, om, in alle de gevallen waar de wet gevangenisstraf bedreigt, een hooger beroep toe te laten.

Wat de meer bijzondere punten aangaat heeft men, onder anderen, aan den hoogen raad, de hoven en de regtbanken eenige meerdere uitgestrektheid van magt verleend, door hun vrij te laten, om, indien er gewigtige redenen bestaan, het geding geheel of gedeeltelijk met gesloten deuren te behandelen, [illegible] de possessoire actien aan de arrondissements-regtbanken opgedragen, waaromtrent zij echter bij arrest zullen regt doen, even als dit oudtijds plaats had. Voorts is de bepaling weggelaten nopens de verpligte aanstelling van regters-kooplieden bij de regtbanken of hoven, of het oprigten van regtbanken van koophandel, welke men als ondoelmatig beschouwde, vooral omdat men de nuttigheid van deze instelling bij den koophandel zoo zeer heeft betwijfeld, dat de regering zich in de noodzakelijkheid heeft bevonden om de regtbanken van koophandel op vele plaatsen, ja zelfs in de hoofdstad, in te trekken en de werkzaamheden daarvan aan de gewone regtbanken op te dragen. Nog wordt er bij de nieuwe voordragt bepaald, dat het kantongeregt niet zal kunnen oordeelen in zake van overtredingen, de belastingen betreffende; dat alle correctionele zaken (even als de overtredingen van politie) aan hooger beroep zijn onderworpen, daar bij gedingen, waarin het de vrijheid en de eer der ingezetenen geldt, een tweede onderzoek omtrent de daaksaak van groot aanbelang is, dat de correctionele zaken in eersten aanleg door drie en in appel door vier regters zullen worden beregt, en er alzoo vijf stemmen van de zeven tot veroordeeling zullen worden vereischt; dat men de jaren van het meesterschap in de regten en van den ouderdom, tot het lidmaatschap in de provinciale hoven en in den hoogen raad vereischt, eenigermate heeft ingekort.

Men heeft verder vermeend, zoo wel in het belang der justitie, als der ingezetenen, de regtbanken, als te Gorinchem, Brielle, Haarlem en Amersfoort, te moeten behouden, en ten slotte, wat aanbelangt het personeel der onderscheiden regterlijke ambtenaren, te kunnen gegeven, dat de meest mogelijke spaarzaamheid is in acht genomen, zonder evenwel uit het oog te verliezen het groot belang der ingezetenen, dat de veiligheid en zekerheid hunner personen, fortuin en eer niet worde opgeofferd en in de waagschaal gesteld door eene te ver getrokkene inkorting, en dat ook zij, die hun geheel leven aan de zorg voor hunne medeburgers toewijden, zoo al niet op eene ruime, dan toch op eene fatsoenlijke wijze, daarvoor worden beloond; vertrouwende men eindelijk, dat de kosten, die de inrigting van het justitie-wezen, op den voet van dit ontwerp, zullen te weeg brengen, niet als bovenmatig zullen worden beschouwd, indien men aanmerkt, dat, niettegenstaande het instellen eener afzonderlijke arrondissements-regtbank in de hoofdplaatsen der provincie, en het herstellen van vier gesupprimeerde regtbanken, gevoegd bij de meerdere werkzaamheden, welke uit het hooger beroep der correctionele gedingen zullen voortvloeijen, de ten deze geraamde kosten, bij de wet van 18 april 1827 bepaald, slechts met de geringe som van ongeveer f 7000 te boven gaan.

Men meldt uit Kiel dd. 18den dezer, dat den vorigen zaturdag, voor die stad, ten gevolge van een rukwind, eene marktschuit is omgeslagen in welken zich 22 personen bevonden; men heeft slechts 8 derzelven kunnen redden.

— Uit Hamburg wordt van den 25sten dezer gemeld, dat de rivier de Elve reeds sterk met ijs bedekt was en de scheepvaart daardoor merkelijk werd belemmerd.

— Volgens berigt uit Petersburg, onder dagteekening van den 15den dezer, blijkt, dat men in den nacht van 12 op 13 november, wegens den aanhoudend toenemenden ijsgang, genoodzaakt is geweest de bruggen, die over de rivier de Newa liggen, weg te nemen, doch dat niet lang daarna de gemeenschap weder onbelemmerd plaats had.

— Voor eenigen tijd hebben wij melding gemaakt van eene te Amsterdam levende 106jarige vrouw; thans vernemen wij van daar, dat het lijk van haren behuwdzoon, in den morgen van 28 dezer uit eene der grachten van gemelde stad is opgehaald.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 26sten November.

Men heeft berigten uit Konstantinopel tot den 28sten der vorige maand, hoofdzakelijk vermeldende, dat de Turksche vloot die onder *Hassan-bej* het eiland Samos heeft geblokkeerd, in de haven der hoofdstad was terug gekeerd. Naar het leger van Koniah werden nog bij voortduring nieuw aangeworven troepen afgezonden; echter was bij het algemeen alle bezorgdheid voor eenen aanstaanden oorlog geweken. De gezondheidstoestand was mede aanmerkelijk verbeterd, ofschoon zich in de voorstad Pera eenige pestgevallen hadden opgedaan, die bij de Europesche bevolking tot verdubbelde voorzorg aanleiding gaven.

— De jongste berigten uit Griekenland zijn van den 22sten october gedagteekend. Weinige dagen te voren was Koning *Otto* van zijne reize door Rumelien te Napoli terug gekeerd, en met gejuich ontvangen. Overigens heerschte in het gansche rijk orde en rust; maar was men nog immer voor de woelingen der partij van *Colocotroni* bedacht. Ook scheen het tegenwoordig regentschap niet geheel met de inzigten van het ministerie overeen te stemmen, en zag men dus eene wijziging van het laatste te gemoet. De graaf *v. Armansperg* hield zich te Argos op, terwijl de heer *von Kobell* te Napolie het regentschap vertegenwoordigde. Het gerucht dat ook de generaal *von Heidegger* uit zijne betrekking zoude ontslagen zijn, had zich nog niet bevestigd.

— De regerende Hertog van Brunswijk is den 23sten dezer te Berlijn aangekomen. Men wil dat het vertrek van den Keizer van Rusland, ten gevolge van het bezoek van Z. K. H. den Kroonprins der Nederlanden, verschoven werd.

HET BESTAND.

DERDE ARTIKEL.

Er blijft ons, na al het gezegde, ten slotte over, te onderzoeken, of het voegzaam zoude zijn, voor de Nederlanden een Bestand met Belgie aan te gaan. En daarbij doen zich ter ontleding, bij de beantwoording dit vraagstuk, de volgende punten voor: vooreerst, is het bijgebragte voorbeeld van PHILIPS II hier van eenig gewigt, met andere woorden, is het toepasselijk; – ten andere, zouden de Nederlanders in deze het *initiatief* kunnen nemen; – en eindelijk, is er eenige gegronde reden, om te onderstellen, dat Belgie de hand zoude leenen tot het treffen van een Bestand? — Het komt ons voor, dat de beantwoording dezer vragen de hoofdpunten zal inhouden, welke ons ter behandeling overbleven, na het vooraf gezegde in onze beide vorige artikelen, en wij mogen dus onverwijld tot het onderzoek overgaan van het onderhavig geschil.

Het voorbeeld, 't welk men ter navolging aanbeveelt, heeft voor zich, eenen verblindenden luister; het is dat van eenen magtigen Vorst, welke alle Volkeren ontzag inboezemde, wiens bezittingen in Oost en West, en in Europa zelve zeer uitgestrekt waren, en op wiens wenken men gewoon was te gehoorzamen. Het is bovendien het voorbeeld van eenen Vorst, die met onze Voorzaten een verbond sloot; en om die redenen zou het dubbel dringend ter navolging zijn, konde het waarlijk van toepassing wezen. Dan die toepassing kan, Gode zij gedankt, niet plaats vinden. Wij hebben, om tot de overtuiging daarvan te geraken, dat bijgebragte voorbeeld slechts te ontdoen van al het schitterende; ja bijna *fantastische*, waarmede het de menigte zoude kunnen begoochelen, en dan zal het ons duidelijk worden, dat en dit voorbeeld niet passende is, en wij voor ons zelven niet zouden kunnen wenschen, dat het voorbeeld van toepassing zoude kunnen zijn. Daartoe herinnere men zich slechts, wat toch de eigenlijke aanleiding geweest zij, tot het krijg voeren tegen den Hertog *van Alba*; men denke slechts in, hoe, in weerwil der beëedigde landswetten en privilegien, de regten der ingezetenen werden vertrapt, hunne vrijheden geschonden, en hun geweten geweld werd aangedaan: dan zullen zich tevens ook ter herinnering aanbieden, de tyrannieke geldafpersingen, de mishandelingen en berooyingen van burgers en Edelen; de Bloedraad en de moordschavotten, en al de overige geweldenarijen des Spaanschen Gebieders en zijne dienaren. In welke betrekking werd door dit alles Nederland tegenover Spanje geplaatst? Was het door verraad en ontrouw, door schendige verzaking van eed en pligt, door onverklaarbare wispelturigheid, of volstrekte zedeloosheid, die zoo dikwijls hand aan hand gaan met het schroomelijkste bijgeloof, dat Nederland de wapenen had opgevat tegen den wettigen Heer dezer landen? Of was zulks uit noodweer geschied, ten einde uit het algemeen verderf nog het leven en de vrijheid in veiligheid te stellen? Dan, waartoe die vragen in het breede te moeten beantwoorden, wier beantwoording en waarachtig betoog van echtheid op elke bladzijde te lezen staat der Geschiedenis van de toenmalige tijden? Maar al evenmin als de oorzaak van den gerezen tweespalt niet eender noch gelijksoortig is, evenmin is ook de toestand niet dezelfde. Men zij indachtig dat Spanje, bij het besef van zelf de landen in die benarde omstandigheden gebragt te hebben, ook te strijden had met eenen vijand, wiens land overal zoo achtbare natuurlijke verdedigingsmiddelen aanbood, en wiens bewoners, zoo tot het uiterste gedreven zijnde, zoo vele blijken van moed en volharding hadden gegeven, dat zij zich hadden doen eerbiedigen en twijfelen aan eene volkomene ten onderbrenging. Men voege daarbij den afstand van Spanje van de Nederlanden; de moeijelijkheid tot het aanvoeren van versche troepen, en de onzekere houding der overige Europesche groote Mogendheden ten opzigte van Spanje; het kostbare van het voorzien in de behoeften dier ver verwijderde legioenen, alsook de daarop gevolgde onzekerheden, bij de toebetrouwing van een uitgestrekt bewind, aan de Spaansche bevelhebbers; en men zal het raadsel opgelost vinden, waarom het trotsche Spanje, (toen de Nederlanders, moede en uitgeput van een langdurigen oorlog, *tijd tot herstel hunner verzwakte krachten* trachteden te erlangen,) zich vinden liet tot het treffen van een *Bestand*. — Dat men onpartijdiglijk naga de handelingen der Regering sedert 1815, onderzoeke de zoo hoog opgevijzelde gegrondheid der grieven, (door het daadwerkelijk afgescheidene Belgie met eigen handelwijze ten volle wederlegd); de wijze waarop dit opstand heeft plaats gehad, en wanneer deze heeft plaats gegrepen,

men zie, welke de gedragingen van een lafhartig, muitziek en ondankbaar volk sedert dien opstand zijn geweest: dan zal men het antwoord vinden, of het voorbeeld van PHILIPS II toepasselijk is, en of wij zouden kunnen wenschen, dat het toepasselijk ware. Wat toch zoude Nederland beletten het in opstand zijnde Belgie tot gehoorzaamheid aan de wet te dwingen, ware het niet, dat de magtigste mogendheden van Europa hun eigen werk hadden verbroken, en, zich-zelven een kuil gravende, om daar vroeger of later zelve in te storten, het regt der Volken hadden verwisseld met het regt van den sterkste. Wie, die de handelingen der Londensche Conferentie met aandacht nagaat, kan zich onthouden, of van verontwaardiging over schandelijke miskenning der heiligste regten, of van verwondering, hoe men aan de allerslechtst mogelijke zaak een glimp van regt heeft weten te geven? Welk denkbeeld moeten ons die handelingen van derzelver bedrijvers inboezemen? – Dan genoeg van dat voorbeeld, 't welk ieder bij eenig indenken niet ter navolging kan aanprijzen.

Zoude, daargelaten het voorbeeld, Nederland het *initiatief* kunnen nemen, tot het treffen van een Bestand? Het is ons toegeschenen, dat zulks niet voegzaam konde geschieden. Het eenigste wat daartoe zoude kunnen drijven, zoude de eindelijke opheffing zijn, *misschien* van de rentebetaling der aandeelen van Belgie in de Nederlandsche schuld, zoo goedtrouwig tot hiertoe uit onze schatkist betaald. Maar dit is ook maar, *misschien*. Zoude het zijn om in een meer voordeeligen toestand te geraken? dan, dit meenen wij bewezen te hebben, dat zuiver denkbeeldig is. Waartoe dan? Welke te erkennen beweegredenen kan Nederland hebben, om aan het vijandige Belgie meerdere rust te gunnen, tot het zich in staat van verdediging stellen, en vestiging van het zich aldaar opgeworpen hebbende Bestuur? indien de tijd namelijk hetzelve meer zelfstandigheid en onafhankelijkheid *ooit* zoude kunnen bezorgen! Kan Nederland, bij eene zoo wankelbare staatkunde van het Westelijk, bij eene zoo lauwe en kwalijk begrepene *egoistische* staatkunde van het Oostelijk Europa, wel eenigen gewigtigen stap doen, waarbij zij niet hare regten verkorten, althans belemmeren zoude? Waar toch zijn de waarborgen ter naleving van het verdrag? En tot wien zoude zij zich moeten wenden, om dit verdrag te doen bewilligen door Belgie? Zelfs in het kwalijk gekozen voorbeeld van *Philips II* onderhandelde de Fransche minister, die de gunst der Nederlanders zocht te winnen, voor zijnen Koning; en wie zoude hier de waardige tusschen-handelaar kunnen zijn, om een *Bestand* te treffen? Nederland kan bovendien zijne achtbaarheid en zijne aanspraken op goed regt in de waagschaal te stellen, geen onteerend aanbod aan Belgie doen? — Zoude Belgie wel de hand leenen tot het treffen van een Bestand? Dit laatste punt is niet met waarschijnlijkheid te beantwoorden; een Bestuur, wiens bestaan, een volk, wiens onafhankelijkheid, in gevaar is bij de minste kabinetswisseling van vreemde mogendheden, 't welk ten believe der Fransche en Engelsche bewegingspartij zich beweegt, dat met deze in die landen bovendrijvende partij dobbert, en nu het hoofd opheft, en dan dreigt te verzinken; een dergelijk wisselvallig en onzeker staatkundig verschijnsel kan geene zekerheid opleveren, wat het doen, of wat het laten zal. — Wat blijft er dan over? Wat kan er dan gedaan worden? Met standvastigheid 's lands eer buitenslands doen eerbiedigen, en verkregene regten doen handhaven, of derzelver beslechting bij eene uitwijzing, met waardigheid afwachten; inmiddels steeds het noodige blijven onderhouden, om, bij binnenlandsche rust, het vertrouwen op de Regering wel te versterken, maar niet te ontzenuwen; billijke en wenschelijke bezuinigingen daar te stellen, evenwel niet ten koste van eenen voor het land verderfelijken maatregel; op de eindbeslissing met ernst aan te dringen, en onder een biddend opzien, tot de Bron van alles Goeds, wier kennelijke grondeigenschap REGTVAARDIGHEID is, betere tijden af te wachten; doch zulks met dat bewustzijn van pligt en regt voor te staan, 't welk de vijanden niet telt, noch dezelve veracht, maar met kalmte en gelatenheid en beleid alle hindernissen eindelijk weet te overkomen. B.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Allerwege schijnen de hoofden zoo zeer met staatkundige beschouwingen vervuld te zijn, dat onze oogst van Letterkundige Nieuwstijdingen deze reis zeer gering is. Wij maken van deze gelegenheid gebruik, om opgave te doen van de belangrijkste boekwerken, welke ons in den loop der maand onder de aandacht zijn gekomen. Geene plaats hebbende voor de aankondiging van Herdrukken, hebben wij daarin geen gewag kunnen maken van de tweede uitgave der Fransche vertaling van de *Hollandsche Natie* van HELMERS door den Heer CLAVAREAU, dezer dagen te *Maastricht* uitgekomen. Wij mogen echter dezen herdruk, welke bestemd is ten gebruike op de scholen en waarin, zoowel in den tekst als in de bijgevoegde noten, eenige weinige veranderingen en vermeerderingen zijn aangebragt, niet geheel onvermeld laten, deels om den aard van het onderwerp, deels omdat wij daardoor gelegenheid hebben aan te kondigen, dat de Heer CLAVAREAU, die met zoo veel ijver zijn dichttalent blijft toewijden aan de vertolking van de voortbrengselen van de Nederlandsche Poëzij, zich thans bezig houdt met eene overzetting van de Gedichten van FRANCYNTJE DE BOER, om daarmede eene verzameling van kindergedichtjes uit onze taal, welke daarin zoo bijzonder uitmunt, te voltooijen.

LAND- EN VOLKENKUNDE. — Een land, waarvan eene naauwkeurige kennis in deze oogenblikken belangrijk; maar tevens niet gemakkelijk te verkrijgen is, door de partijdigheid, waarmede de berigten over hetzelve meestal gegeven worden, is *Ierland*. Daarom verdient de aandacht het volgende, met veel waarheidsliefde geschreven, en dezer dagen uitgekomen werk: *A Journey throughout Ireland, during the Spring, Summer, and Autumn of 1834. By Henry D. Inglis. London*, 2 Deelen in post 8°. (Pr. 21 s.)

GESCHIEDENIS. — *Die Geschichte Roms in seinem uebergange von der republikanischen zur monarchischen Verfassung, oder Pompejus, Caesar, Cicero und ihre Zeitgenossen, von W. Drumann, 1 Thl. Königsberg*, (Pr. 3 Thlr.) Een met veel geleerdheid, naauwkeurigheid en oordeel, uit de bronnen bearbeid werk over een onderwerp, 't welk niet alleen voor den Geschied- en Letterkundige ex professo, maar ook voor den beschouwer der Staatsgebeurtenissen in lateren tijd, belangrijk is. De schrijver heeft, 't geen minder doelmatig schijnt, zijn onderwerp biographisch of liever genealogisch ingerigt, zoodat hij de Romeinsche geslachten, die zich in het behandelde tijdsgewricht op het staatstooneel vertoond hebben, alphabetisch beschouwt. Dit eerste deel bevat slechts de letter A; nog drie deelen zullen er volgen.

Vele historisch-belangrijke bijzonderheden schijnt te bevatten: *Musée de la caricature en France ou histoire pittoresque de la Satire, de la malice et de gaieté Françaises, pour servir de complément à toutes les collections de Mémoires.* De 1ste aflevering loopt over de 14de en 15de eeuw, de 2de over den tijd van de Ligue, de 3de van LODEWIJK XIV, de 4de van het Regentschap. Onder degenen, die bij de platen den tekst schreven, merkt men op CH. NODIER, MICHEL MASSON, PAULIN.

Somma della Storia di Sicilia, di Nicolo Palmeri Vol. 1. Palermo. Dit eerste deel bevat de oude geschiedenis van Sicilië. Het geheel zal uit 4 Boekdeelen bestaan.

Van het groote werk van den in 't verleden jaar overleden geschiedvorscher SCHOELL, *Cours d'histoire des états Européens* is thans het laatste deel, zijnde het 46ste, in twee stukken, in 't licht gekomen. (Pr. van het geheele werk 329 franken). Achteraan is gevoegd eene *Notice littéraire*, zijnde eene aanvulling van het Levensberigt van SCHOELL, voor het 40ste geplaatst, en behelzende vele bijzonderheden omtrent de werken van dien Geleerde.

Nipon o Daï itsi ran, ou Annales des empereurs du Japon, traduites par M. Isaac Titsingh, avec l'aide de plusieurs interprètes attachés au comptoir Hollandais de Nangasaki. Revu complété etc. par M. J. Klaproth. Imp. royale à Paris.

OUDHEIDKUNDE. — Van de *Antiquités Mexicaines* ziet de 6de Aflevering het licht, zoodat thans de helft van het werk verschenen is. Meer en meer trekt dit werk de belangstelling der geleerde wereld.

Van het Prachtwerk *Le Antichità della Sicilia esposte ed illustrate per Domen. Lo Faso Pietrasanta, duca di Serradifalco*, is te *Palermo* het tweede deel, vóór het eerste, verschenen. Het behelst de puinhoopen van het oude *Selinus* met eenen schat van historische, kritische en antiquarische nasporingen. In het eerste deel zullen de grotten van *Segesta* behandeld worden.

Het 10de deel der *Mémoires de l'Académie des Inscriptions et Belles Lettres* is in 't licht gekomen. Men vindt in hetzelve vier verhandelingen van den Baron DE SACY, waarvan eene over den oorsprong der Arabische Nachtvertellingen en eene over de godsdienstige leerstellingen der Druzen; eene verhandeling van ABEL REMUSAT over den staat der Natuurkundige Wetenschappen bij de volken van Oost-Azië; drie verhandelingen van LETRONNE, waaronder eene over het beeld van Memnon; een belangrijk stuk van MONGEZ over de dieren, welke de *Romeinen* bij hunne openbare spelen in den Circus vertoonden; voorts eene verhandeling van DUREAU DE LA MALLE over den toestand der vrije bevolking van *Italië* onder de heerschappij der Romeinsche bevolking, en nog drie verhandelingen, welke van minder algemeen belang zijn.

Lettre à M. le Baron A. de Humboldt sur l'invention de la Boussole. Par M. J. Klaproth. Paris. De begaafdheid van den Heer KLAPROTH om zijne diepe geleerdheid op eene onderhoudende wijze voor te dragen, heeft zich in dit geschrift bijzonder ten toon gespreid.

Het groot Archeologisch werk van DUBOIS-MAISONNEUVE: *Introduction à l'étude des vases antiques d'argile peints, vulgairement appellés étrusques* etc. is met de 17de aflevering voltooid. Het geheel kost met ongekleurde platen 18 fr. gekl. 45 fr.

OUDE LETTERKUNDE. — De *Meteorologica* van ARISTOTELES hebben eenen nieuwen uitgever gevonden in J. L. IDELER. Van deze zeer nuttige uitgave is het eerste deel, bevattende de twee eerste boeken met Commentariën en Prolegomena te *Leipzig* verschenen (Pr. 4 Thlr.). Het werk van ARISTOTELES wordt door IDELER zoo wel Natuurkundig als Philologisch behandeld.

M. Tullii Ciceronis de Officiis Libri III. Recensuit Rud. Stuerenburg. Accedunt Commentationes. Leipzig gr. 8°. (Pr. 1 Thlr. 4 gr.) Hoeveel deze uitgave van de vroegere afwijkt, kan men daaruit afnemen, dat de uitgever geen der schriften van CICERO voor meer bedorven houdt, dan de Boeken *de Officiis.*

Aristoteles bei den Römern. Von Dr. Ad. Stahr. Leipzig. (Pr. 1 Thlr.) Dit werk, eene voortzetting van des schrijvers *Aristotelia*, behandelt de lotgevallen van de schriften en de leerstellingen des Griekschen Wijsgeers bij de Romeinen.

Ueber Ursprung und begriff der Satire. Nebst probe Horazischen Scholien von H. Paldamus. Greifswald. (Pr. 6 gr.) Volgens den schrijver zijn de Saters de vertegenwoordigers van den Diermensch, waarvan de Halve Goden en God-menschen de tegenbeelden zijn. De Saterspelers stelden de poging der menschheid voor, om zich uit haren dierlijken toestand uit te worstelen, gelijk de Tragedie den mensch in zijnen reineren toestand, in zijn leven met de Goden: beide voorstellingen vereenigden de Grieken in hunne Dionysus-feesten, en daaraan sloot zich de komedie aan, waarin de toenmalige staat der beschaving werd voorgesteld.

Historia Critica Scholiastarum Latinorum, Scripsit W. H. D. Suringar etc. Pars I et II. Lug. Bat. (Pr. *f* 5,20). De Heer SURINGAR handelt in dit werk over de oude uitleggers of scholiasten der Latijnsche Schrijvers, welk onderwerp tot hiertoe nog niet opzettelijk en volledig genoeg behandeld was. De scholiasten worden naar tijdsorde van de schrijvers, welke zij opgehelderd hebben, in onderscheidene Hoofdstukken, behandeld. Zoo bevatten deze twee stukken 12 Hoofddeelen, waarvan het laatste, 't welk geheel het Tweede Stuk (352 Bladz.) beslaat, alleen de scholiasten van VIRGILIUS behelst. Verder gaat het werk nog niet, en hoe groot deszelfs uitgebreidheid zal zijn, wordt niet gemeld.

TAALKUNDE. — *Kritische Grammatik der Sanskrita-Sprache in Kürzerer Fassung, von Franz. Bopp. Berlin.* (Pr. 2 Thlr. 12 gr.) Een uittreksel uit des Schrijvers grooter werk, 't welk eerst in 't Duitsch en naderhand in 't Latijn verschenen is, en een geschikt Leerboek voor hen die het Sanskrit willen beoefenen.

Nouvelle Méthode de langue Hébraïque par M. Frank. Paris. (Pr. 5 fr.) De Schr. geeft 1° eene zoogenoemde Orthologie of verzameling van trapswijze opklimmende leesoefeningen, om de verschillende elementen der Hebreeuwsche woordgronding te doen kennen, 2° Synoptische tafelen, waarin al de verscheidenheden en anomaliën der Spraakkunst naar een nieuw plan zijn voorgesteld; 3° voorbeelden van taalontleding en overzetting; 4° eene verklarende naamlijst van al de woorden, welke in het werk voorkomen.

REGTSGELEERDHEID. — *Sur les assurances terrestres par E. Persil.* Het Fransche Wetboek van Koophandel, wel verordeningen bevattende over Zee-assurantiën, maar niet over Land-assurantiën, welke eerst, na de vervaardiging van dat Wetboek, meer in gebruik zijn gekomen, zoo zijn hierdoor vele regtsgeleerde vraagpunten ontstaan, welke de Hr. PERSIL, Advokaat bij het Koninklijk Geregtshof te *Parijs*, in dit werk getracht heeft op te helderen.

GENEESKUNDE. — *Nosologie und Therapie der Cachexien. Von J. D. Brandis ens. 1. Bd. Berlin.* (Pr. 2 Thlr.) De schrijver noemt Cachexiën de toestanden van het organismus, waarin eene neiging voorhanden is, om hetzelve onregelmatig hervoort te brengen (*regelwidrig zu reproduciren*), zonder dat daartoe oorzaken van buiten onmiddellijk aanleiding geven. De helft van dit eerste deel wordt gevuld door eene inleiding, waarin de Schr. over physiologische en algemeene pathologische onderwerpen handelt. Het werk wordt zeer gunstig beoordeeld, en als zeer belangrijk beschouwd.

TOONKUNST. — *Johannis Gabrieli und sein Zeit-alter*, etc. *durch C. von Winterfeld. 3 Thle. Berlin.* fol. (Pr. 10 Thlr.) Eene uitvoerige en zaakrijke geschiedenis van den bloei van het kerkgezang in de 16de eeuw en van de eerste ontwikkeling onzer hedendaagsche muzijk in die en de volgende eeuw.

Graanmarkt te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 28sten November.*

TARWE. — Houdt prijs: 131 ℔ puike roode Koningsb. *f* 193; – 128 Mecklenb. *f* 164; – 130 bonte Pools. *f* 195; – 134 N. Lubeck. *f* 185; – 133 jarige dito *f* 178; – 123 O. Banth. *f* 145; – 127 Holst. *f* 156; – 127 Vriessche *f* 164.

ROGGE. — Mede prijshoudende: 115, 117 O. Pruiss. *f* 142, 148; – 122 Pommersche *f* 142.

GARST. — prijshoudende: 98, 100 ℔ Vriess. winter *f* 90; – 104 N. Oldamb. dito *f* 114; – 105 dito zomer *f* 110; – 100 Wisman *f* 108.

HAVER. — *f* 1 hooger, met veel omgang: 71 dikke Voer *f* 72; – 89, 90 Groning. dikke *f* 95, 98; – 75, 76 O. Voer bij partij *f* 80, 81; – 82 Zwolsche *f* 793.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.